Promjene ili...

06.03.2012

Kriza u zemlji je duboka, strukturna i sistemska. Njeni korijeni su u samim osnovama vlasti i politiÄ•kog sistema postavljenog da servisira interese nove klase bogataša i tajkuna. Kriza politiÄ•kog i ekonomskog sistema je snaÅ¾na i duboka, a uzrokovana je monopolom vlasti. VeÄ‡ 20 godina vlast je nepromijenjena. Grupa na vlasti posjeduje politiÄ•ki, finansijski i monopol sile. DrÅ¾ava i njene institucije su privatizovane i zarobljene, a vladajuÄ‡a partija je srasla sa drÅ¾avom.

Autor je Nebojša MedojeviÄ‡, Predsjednik Pokreta za Promjene

Privatizacija i tranzicija voÄ‘ene su na netransparentan i stihijski naÄ•in. Sporne privatizacije, tajni ugovori, rasprodaja drÅ¾avnih monopola, sticanje ogromnog bogatstva u fondovima Ä•iji su vlasnici pojedinci bliski krugovima vlasti, špekulativno finansijsko trÅ¾ište koje sluÅ¾i za bogaÄ‡enje insajdera, slabe institucije, izgradnja tajkunskog neoliberalnog ekonomskog modela, uz siromašenje najveÄ‡eg broja graÄ‘ana, bogaÄ‡enje porodiÄ•nog i poslovnog okruÅ¾enja vrha vlasti, kriminalizacija društva, neefikasno sudstvo i politiÄ•ko arbitriranje sluÅ¾bi bezbjednosti, njihovo uÄ•ešÄ‡e u kršenjima ljudskih prava, obiljeÅ¾ili su dosadašnji period tranzicije. Na tim osnovama izrasta i tranziciona nova klasa bivših švercera, kriminalaca, politiÄ•ara koji su uÄ•estvovali u ratnom huškanju, kršenjima ljudskih prava i sliÄ•no, i njihovih prijatelja, ortaka, roÄ‘aka i kumova, koja po principu poslušnosti i podobnosti zauzimaju i zarobljavaju institucije. Putem brojnih kontrolisanih medija pokušavaju se nametnuti kao društveni uzor i model. Profesionalni politiÄ•ki i partijski kadrovi upravljaju svim javnim sferama i drÅ¾avnim institucijama, hijerarhijski centralizovana partijska i politiÄ•ka struktura odrÅ¾avaju se liÄ•nom lojalnošÄ‡u i servilnošÄ‡u, bezuslovnom poslušnošÄ‡u vrhu reÅ¾ima.

Umjesto javnog izbora najboljih kandidata putem konkursa i redovne kontrole poslovanja, netransparentna partijska kadrovska politika imenovanja van javnosti konkursa, postavljanja i izbora na vaÅ¾nim mjestima roÄ‘aka, kumova i politiÄ•ki podobnih vrši permanentnu destrukciju ekonomskog sistema, smanjuje i urušava njegove sistemske performanse. ReÅ¾im je nespreman za unutrašni dijalog, nastavlja samoobmanjivanje i obmanjivanje graÄ‘ana laÅ¾nim informacijama, malim, retoriÄ•kim i kozmetiÄ•kim promjenama. U cilju oÄ•uvanja apsolutne i nekontrolisane vlasti i drÅ¾ave u sluÅ¾bi tajkuna promoviše se jedna jedina talibanska istina. Vrh vlasti u drÅ¾avi javnim obiljeÅ¾avanjem, vrijeÄ‘anjem, satanizovanjem i permanentnim, sistemskim progonom svih drugaÄ•ije misleÄ‡ih graÄ‘ana, njihovim otpuštanjem sa posla, onemoguÄ‡avanjem dobijanja zaposlenja, pritiscima privatnika putem poreskih i drugih administrativnih instrumenata, javnim etiketiranjem kao bolesne, neprijetelje, plaÄ‡enike, zagovornike mrÅ¾nje i sliÄ•no, kao i sudskim progonima medija i neistomišljenika koji ne promovišu takvu „istinu”, veÄ‡ dvije decenije putem nedemokratskih i namještenih izbora po svaku cijenu Ä•uva vlast.

PolitiÄ•ari na vrhu reÅ¾ima javno se ponose svojim prijateljstvom i susretima sa kriminalcima sa meÄ‘unarodnih potjernica protiv kojih se vode kriviÄ•ni postupci u više zemalja. Zemlja postaje sigurna kriminalna kuÄ‡a, pa po obavljanju kriminalih djela u zemljama EU, Hrvatskoj ili Srbiji, kriminalci bjeÅ¾e u Crnu Goru, uÅ¾ivajuÄ‡i punu zaštitu lokalnih sluÅ¾bi. Ekonomski rast se zasnivao na rasprodaji i redistribuciji društvenog bogatstva i imovine. Došlo je do privremenog ekonomskog rasta, porasta potrošnje i Å¾ivotnog standarda, ali i do naknadnog suoÄ•avanja sa teškim i dugoroÄ•nim posledicama pogrešne politike. DugoroÄ•no odrÅ¾iv ekonomski rast mora biti zasnovan na efikasnosti i produktivnosti, a ne na redistribuciji resursa.

Rast crnogorske privrede u poslednjih nekoliko godina nije generisan poveÄ‡anjem efikasnosti privrede, proizvodnjom, izvozom i nije posledica znaÄ•ajnih investicija u proširenje proizvodnih kapaciteta i poveÄ‡anje njihove produktivnosti i konkuretnosti. Pogrešna alokacija sredstava od strane novih privatnih tajkunskih kompanija uglavnom u sektore nekretnina dovela je do naduvavanja balona cijena i do zarobljavanja ogromnih sredstava u neprofitabilne i nerentabilne projekte. Kako je najveÄ‡i dio investicija finansiran iz kredita poslovnih banaka, a trÅ¾ište nekretnina mrtvo, bez šansi za ozbiljniji oporavak u naredne dvije-tri godine, nelikvidnost se iz realnog sektora vratila u banke i došlo je do zaustavljanja kreditnih aktivnosti. HroniÄ•na nelikvidnost, koja prerasta u finansijsku nedisciplinu i pravni haos, poÄ•inje da prerasta u neizljeÄ•ivu nesolventnost i dovodi veÄ‡inu preduzeÄ‡a, ali i privredu u cjelini u poloÅ¾aj da ne moÅ¾e da obnovi sledeÄ‡i reprodukcioni ciklus jer nema novca za nabavku sirovina, plaÄ‡anje radnika i otplatu kredita.

Talas nelikvidnosti širi se na privredu, stanovništvo i na budÅ¾et, smanjuje se domaÄ‡a traÅ¾nja i dolazi do pada ekonomskih aktivnosti. Zemlja ulazi u ekonomsku depresiju. Plate se smanjuju, naglo raste nezaposlenost, stanovništvo je prezaduÅ¾eno, budÅ¾etski deficit raste, naglo se poveÄ‡ava javni dug. Siromaštvo kuca na vrata polovine populacije. Privatizovani monopoli u oblasti telekomunikacija i energetike doveli su do poveÄ‡anja cijena i profit permanentno odlazi iz zemlje. Inostrani vlasnici na upravljaÄ•ka mjesta dovode svoje kadrove koje astronomski plaÄ‡aju, domaÄ‡u radnu snagu plaÄ‡aju neadekvatno i otpuštaju. Jeftina radna snaga, energija i sirovine pretvaraju zemlju u koloniju sa stalnim umanjenjem nacionalnog dohotka i bogatstva.